

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsá tér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

Ide juttatandó a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok s levelek vissza nem adatnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt.

HIRDETÉSI DÍJ:

Öt-hasasos polttör egyeztető hirdetésért 5 kr. — Hét-egyszeri minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyitólír 4 hasasos polttörért 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája. Főplacc, Sz. Nagy Károly-ház.

Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és áhirdetmények.

A helyzet most és az orosz-török háboru alatt.

(—z.) Miután pedig ugyan az az ellenzék, mely csak nem régen is oly hatalomnak állította az orosz, melyet egy hátra támadás Plevnánál tökéletesen megsemmisíthetett volna, nem levén neki sem egyéb forrása, sem egyéb hadserege, — ma pedig oly hatalomnak állítja, mely bekap, ketté harapja derekunkat, lenyel és punktum! — tehát meg fogja engedni az igen tisztelt olvasó, hogy a mi kedves ellenzékünk állításaival még egy cikket át foglalkozzam:

Mindjárt az a körülmény, hogy a mi kedves ellenzékünk a kormányt ma is bármely pillanatban elvállalni hajlandó, valamint Tisza Kálmán azon rettentő felelősség alól, melyet a jelen helyzet előidézésével magára zúdított, csak a kormányt letegyve, szintén kibocsátani hajlandó: már maga ez a körülmény azt jelenti, hogy a veszély csakugyan nem oly nagy, mint a minőnek azt a mi igen tisztelt ellenzékünk festeni igyekszik. Hanem éppen itt rejlik az ellenzéki vonás, mely megfigyelést érdemel:

Tehát a mint mondom, ugyan az az ellenzék, mely az orosz-török háboru alkalmával minden áron bele akart ugratni bennünket a háboruba, ma ugyan az az ellenzék szédületes nagyán állítja azt a hatalmat, melyet még csak pár év előtt agyonűthetünk volna mint a legyet. Fektetni pedig az ellenzék mindezen állítását azon egyetlen egy körülményre: hogy akkor az orosz a törökkel harcolt, és mi hátra támadtuk volna Plevnánál.

Miután pedig ellenzékünknek bevett szokása állítani, de nem gondolni meg, hogy mit állít, s a fősúlyt nem az alaposágra, hanem a tetszetőségre fektetni, ám hasonlitsuk össze azt a helyzetet, mely Plevna ostromának idejében létezett, azzal, mely most létezik.

A nélkül tehát, hogy valami nagy feneket kerítsenek a dolognak, ama helyzet előnyét, melyet Plevna nyújtott, megsemmisítjük ezen egyetlen és pedig okmányokra, a diplomácia által váltott sürgönyökre támaszkodó kijelentéssel: Hogy az oroszoknak hátra való támadását, sőt semmi-

féle megtámadását nem engedte volna Németország s hadseregünk minden pillanatban ki lett volna téve éppen oly pompás hátra támadtatásnak, mely nekünk mindenestire ért volna annyit, mint a mi támadásunk az oroszoknak, s így megástuk volna a vermet, de magunk estünk volna bele.

Hohó! — mondta akkoriban Bismarck, — mit is akarnátok ti? Nem jó lenne előbb tisztába jönni egymással? Mert hogy ti az orosz leverjétek, én azonban ne tudjam, hogy mit fogtok csinálni azután? Azt nem lehet nekem megengedni. Hanem igenis, előbb ismerjük meg az egymás tervét és akaratát.

Es hogy ez ismerkedés megtörtént, nem csak, de még szövetséget is kötöttünk: egész Európa előtt ismert dolog. A mai és akkori helyzet közt tehát az a különbség, hogy Németország ma, nemcsak hogy azt mondja: engedem! hanem azt is: szükség esetén segítlek!

Es ez? Ez már garancia! Nem feltevés, mint a plevnai helyzet alkalmával, hanem biztosítás! S ha bár a török ma nem áll háboruban az oroszszal, de senkivel, hanem örül, hogy menekülhetett azon panszláv keretből, mely őt hol agyonzorítással, hol megsemmisítéssel fenyegette, — azt hiszem, hogy a német szövetség kissé hatalmasabb szövetség, és hogy komoly: azt a német félhivatalos lapok jelen magatartása mindennél jobban bizonyítja. Akkor tehát megtámadhattuk volna az oroszot azon kilitással, hogy minket meg a német semmisít meg, míg ma oda fordult a kocka, hogy támadás esetében az orosz van megsemmisítésnek kitéve.

Ez a külügyi helyzet. Mi pedig a belügyi helyzetet illeti, én nem hiszem, hogy Oroszország mai belviszonyai őt a háboruskodásra képessé tennék. Az elmúlt háboru alatt is csak azt érte el, hogy a nihilismus birodalmában kifejlődött, egy újabb háboru által pedig, plane vereség esetében meg azt érte el, hogy a már kifejlett nihilismus a birodalmat lángba borította. Miután pedig III. Sándor, dacára a nihilisták mostani aknázásainak, koránt sem áll ott, a hol például III. Napoleon állt, ki egy Sedánra a körülményeknél fogva lett kényserítve, — tehát III. Sándor nem igen lenne hajlandó arra, hogy a Romanowok trónját ily ha-

zárdjátéknak tegye ki, a mai constellációk közt segélyre semmi oldalról nem számíthatván, ha csak holmi apró fejedelmecskék bele nem kapaszkodnának, hogy nagy igényeket állítsanak magukra.

Ezekkel szemben saját belviszonyaink és felszerelésünk sokkal jobb ma, mint akkor voltak, s így valóban igen furcsa, és éppen ez a mi ellenzékünkben a jellemző vonás: hogy mikor az orosz sokkal erősebb volt, hát ő sokkal gyengébbnek hirdette, minket pedig most akar vele megijeszteni, mikor sokkal erősebbek vagyunk.

Ki ne látna most már mindezekből, hogy az ellenzék sem akkor nem beszélt, sem pedig most nem beszél lelkiismerete szerint: hanem beszélt pártoskodásból akkor is, és abból beszél most is. Reméljük azonban, hogy mint akkor, úgy most sem fog prófétasága teljesülni, hanem mint akkor, úgy most is csak az lesz bebizonyítva: hogy a mai magyar ellenzék annyira beleléte magát a pártoskodásba, hogy már hazafiaskodni nem is tud.

Országgyűlés.

Budapest, febr 9

Körösi Sándor nagyhatású beszéde után Székely Elek Polonyinak az unitarius egyházi bíraskodás ellen emelt vádjait utasította vissza. Ezután Pauley igazságügyminiszter szöveget nagy hatással s nevezetesen kilitásba helyezte, hogy a szóbeliség és közvetlenség iránti javaslat már közelebből elő fog terjeszteni, valamint a bíróságok szék-helyeiről szóló javaslat is.

A vita folytatása holnapra maradt. Az ülés végén gróf Szapáry pénzügyminiszter benyújtotta a közösügyi kiadásokhoz járuló 8 millióra rugó rendkívüli hitelről szóló előterjesztését.

Február 10.

A képviselőház ma befejezte a vitát az igazságügyi budget felett. Polonyi Géza hosszabb zárbeszéde után Busbach Péter előadó mondott rövid, de igen sikerült beszédet, mire a többség Polonyi határozati javaslatát elvetette. Nagyobb vita folyt a vidéki törvényszéki bírák és ügyészek fizetésjavítási és lakberemeleti kérvénye felett. A pénzügyi bizottság javaslatában az foglaltatott, hogy a kérelem az alkalmossal a pénzügyi helyzet miatt nem teljesíthető. Ennek ellenében Hodossy Imre indítványozta, hogy az ügy megfontolás és javaslatlét végett az igazságügyminiszterhez utasítsák Szilágyi Dezőt és indítvány mellett szöveget s ahhoz utóbb Pauley Tivadar igazságügyminiszter is hoz-

zájárult, nem látván azt ellentétben a pénzügyi bizottság javaslatával. Szilágyi Dező azonban ismételt felszólalásában kijelentette, hogy ő a kettő között ellentétet lát s külön is kéri szavazásra feltétlenül. A kérdésben azután Tisza és Szapáry miniszterek is szólottak s a szavazás eredménye az lett, hogy a ház nagy többsége elfogadta a pénzügyi bizottság javaslatát (többsen a szélső balról is) s ugyancsak a ház nagy többsége (a szélsőbal is) elvetette Hodossy indítványát. Elfogadta ezután a ház az igazságügyi budget többi teteleit.

Körösi Sándor beszéde.

— A képviselőház február 9-iki ülésén. —

Az igazságügyminiszterium költségvetésének tárgyalásánál mondotta első beszédét a képviselőházban Debreczen város III-ik kerületének képviselője Körösi Sándor.

Beszéde hatalmas vágásokat tartalmazott a haza sorsa fölött szüntelen óvatgató, de a haza sorsán közreműködése által segíteni nem akaró szélsőbal ellen. Igyekeztek is a szélső baloldaltól közbeküldésük által folyvást zavarni a szónokot s egész üléstét rendezni a képviselőház azon oldalán a szónok ellen.

Semmi sem jellemzi jobban Körösi beszédének nagy hatását, mint éppen ez erőködés, melyet ellene a képviselőházban s a lapok hasábjain rendezett az ellenzék, mely ez erőködésével csak magát, nem pedig a szónokot tette nevéssé.

A valóban kiváló jeles beszéd közlését lapunk mai számában megkezdjük, [de lapunk szűk tere miatt egyszerre nem adhatván, csak a hétfői számban fogjuk befejezni.

A beszéd így hangzik:

T. ház! Minden polgárosult államnak, főleg pedig annak, mely igényt tart a jogállam címére, legfőbb feladatai képezi az igazság megvalósítása és a jog érvényesítése. Az egyéni különös akarat, mely néha szenvedélyből, néha vagyonvágyból mások jogát megsérti, kell hogy az általános akarat a törvény által kellő korlátok közé szorítsanak és a megjelölt jogszerelem orvoslattassék és ezáltal a jogharmadik ismét visszaállítsanak. (Halljuk!)

Az államnak, hogy e feladatát megoldhassa, igazságszolgáltatási szervekre van szüksége, mely igazságszolgáltatási szervek a megjelölt jogszerelem orvoslattassék és képesek is legyenek. Ezek oly általános igazságok, hogy ezeknek ezt már ismernők kell még azoknak is, kik a joggal kevéssé foglalkoznak. Az a kérdés merül fel tehát, mit tegyen Polonyi képviselő társam is felvett, hogy van-e a mi államunknak ily igazságszolgáltatási szervezete, és ha van, úgy van-e az szervezve,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Elster balgasága.

Angol regény.
Írta: Mrs. Wood Henry.
Fordította: T. M.-né.
ELSŐ KÖTET.

XIII. FEJEZET.

Fazékok — égő szurokkal.

(Folytatás.)

— A beteg meghalt, s Matild látta midőn a hátulsó lépcsőn levittek. Ő a többi leányokat kérdé s egy elbeszélte neki az egészet. Egy nő még betegen feküdt egy másik pedig már javulóba volt. A háziasszony azt hozta fel mentesül, hogy a legnagyobb igaztalanság ő ellene követtett el, mert azon nők — tudva — hozták be házába a betegséget. Azon vidéken a honnan jöttek már régen dühöngött; ők az előtt futattak, s nála béráltak lakást anélkül, hogy valamit szölköltek volna; s ez későbbi igaznak is bizonyult be.

— Azért nem teszi azt jóvá, — jegyzé meg a lord. — Azért hogy azok hozták a lázt házába, nem menti ki, hogy másnak is adjanak lakást, míg azok ott tartózkodnak. De ez a világ folyása Anna. Egy rossz tett sokat von maga után. Jobban van-e Matild?

— Aligha ő még nincs túl a veszélyen: de az orvos minden jót remél.
Még egy más leány is megkapta a lázt

és roszabbul van mint Matild Hillary ma már háromszor volt itt, de még egyszer eljön. Ő már beteg volt midőn a levelet írtam, de mi még nem tudtuk.

— Ki az?
— A szolgáló. Nem hiszem, hogy ösmered. Nagy, erős jól megtermett leány ki még soha beteg nem volt. Igen aggodunk miatta, nem akar gyógyszer venni, s az ágyba maradni, így szóval semmit a mi rendelve van, s ennek folytán igen rosszul van; legalább én úgy hiszem.

— Reményem a láz nem fog a helységben elterjedni.

— Percival, nekünk is ez legfőbb ohajtásunk, — mondá Anna, mialatt komoly arca melyet most a holdteljes világában hozzá fordított, e reménytől felderült. Mi mindent elkövetünk elkerülésére. Egyedül atyám megy ki közülünk és senkinek sem szabad hozzánk jönni. Nem tudom mit fog atyám szólni, hogy ide jöttél.

Percival elmosolyodott: — Csak nem tarthatjátok az egész világot távol magatoktól.

— De körülbelül azt tesszük — legalább a mennyire csak lehet. Csak Hillary dr. Beamish Garchesterből és egy pár ember kiknek itt dolgok van, jönnek hozzánk. Ha valaki csengett nem eresztjük be; nem is hiszem, hogy megtudva az okot bejönne. Gum Jabez a legmakacsabb, az éppen oly pontosan eljön mint az előtt, s nem akar elmaradni. — Mint ha nekem a láz ártana valamit miss Anna! — mondá ma reggel. — Testem nagyon finom neki, én majdnem nevettem rajta.
— Lady Kirton nagy rémületben él Hart-

ledonban, — modá Percival oly hangon mely inkább gúnyt mint részvétet mutatott.

— Már hallam, — felelt Anna s kezeit összecsapva hangosan felnevetett.

— A kastély körül szurkot égettett s ma reggel az orvossal csak az ablakból beszélt. Szája előtt egy vespirátort tartva. Mily nevésséges vén asszony!

Percival vállával egyet vonított: Nem hiszem, — mondá, — hogy alapjában rossz volna és aztán nincs hazája, a szegény teremtésnek. — Azért marad tehát oly soká Hartledonban?

— Valószínűleg, Hartledoni urasága mint egy paradicsom tűnhetik fel előtte. Nem is fogja egyhamar elfeledni.

— Csudálkozom rajtad, hogy szereted ott létet.

— Nincs erőm felmondani a szállást, — volt Percival nyugodt de igen jellemző válasza.

— Már mint gyermek feltem tőle, s nem tudom ha nem úgy van-e még most is.

— En nem állhatom egyiket sem, — suttogá Anna halkán.

Hartledon egy mellette levő bokorról egy ágat törve, kérdé — Mandeot sem? — Ott sem. Meg vagyok győződve, hogy nem őszinte. Nekem úgy látszik, hogy mindkettő igen ravasz.

— Azt hiszem nincs igazad, Anna, legalább Mandeot illetőleg.
Anna nem folytatta tovább: hiszen Percival rokonai voltak. — De igen sajnáltam volna szegény Eduardot ha nőt vette volna — viszontza kevés szünet mulva az által elárulva azt, hogy még mindég velek foglalkozik.
— Nagy tévedésben voltam, midőn azt hittem, hogy Mande Eduardra számít, —

jegyzé meg Percival. — Pedig akkor megvalék róla győződve, s meg is mondtam Eduardnak, de kevéssé halála után beláttam, hogy tévedek. Anyja erőltette Mandeot arra, de az nem tehetette, s ez egészen kétségbe ejté őt.

— Mande mondta ezt? — kérdé Anna sugárzó szemmel Percivalra szegyezve.

— Nem, ő soha sem beszélt velem e tárgyról: az öreg beszélt.

— Azon esetben veled akar valamit, én bizonyosan tudom, hogy Mande Eduardot szerette. Bizonyosan tudom.

Percival fejté ráta: — Nincs igazad Anna, hidd el. Mande nem állhatta őt s ezért örökös czivódásba voltak anyjával. De akár hogy volt most már mindegy: a dolog talán soha sem jött volna napfényre, ha Eduard el, mert ő nem akarta Mandeot nőt venni — s talán nem is vette volna el soha.

Anna nem szölkölte többet: hiszen mind egy volt már, mint Percival megjegyzé, ő azonban véleményénél maradt. Ezalatt a kerti utat egészen megjárták, s Annának bekellett mennie.

— Tejesen meg van nekem bocsájtva? suttogá Hartledon hozzá hajolva.

— Nem tudom mit bocsájtak meg, — felelt Anna kis szünet mulva.

— Angyalom! — Atyádat véltem.

— O! azt nem tudom. Kérdezd meg őt magad. Ő tudja, hogy neked írtam és azt gondolja, — mint hiszem — hogy bizhat bennünk.

— A legjobb az volna ha te mentél előbb Hartledonba jönnél Anna. Soha sem tántorodnék félre ha nőt lennél.
— Tehát félre tántorodtál ismét?
— Nem, szavamra! ne kétérdő bennem Anna se most sem jövőben. Minden dolgaimat

hogy általa a jog és igazság uralma biztosítottassék?

Körülbelül ez volt értelme Polonyi képviselő ur kérdésének. És e feltett kérdésre fejtegetései nyomán azon eredményre jutott, hogy van bizony nekünk igazságszolgáltatási szervezetünk, hanem nagyon rossz (igaz! a szélső balon.) van nekünk már törvényünk elég, hanem olyan rossz, hogy európai színvonalon egyik sem áll.

Polonyi Géza: Nem mondtam!
Kőrösi Sándor: Tessék megnevezni, a t. függetlenségi párt bibliájára az „Egyetértésre” hivatkozom. (Elnék derűtlenség.) Azt állította a t. képviselő ur, hogy van nekünk igazságszolgáltatási szervzetünk, de rossz bíró, igazságszolgáltatási szervzetünk meg rosszabb. (Ugy van! balfelől.) Na! (Derűtlenség.) Azt állította a t. képviselő ur, hogy igazságszolgáltatási jogadózás és habozás jellemzi és bírónk túl vannak terhelve munkával, perekekkel, annyira, hogy a melyik már félig ősz, egy év alatt a perek és restantiák miatt egészen megöszül.

Ezek a vádak t. ház, de különösen még a t. képviselő urnak egy másik vádja, hogy a t. kormány hét évi kormányzata alatt nem hozott jogi törvényeket, vagy pedig ha hozott, azok olyan rosszak, hogy európai színvonalon nem állanak — ezek a vádak t. ház, oly súlyosak, hogy én, mint a kormány támogató szabadalvó pártján igen jelentéktelen ugyan, de megis egy tagja, ezeket hallgatással nem mellőzhetem. Ennélfogva kérek már most egy kis türelmet, (Halljuk! Halljuk!) hogy mint képviselő és mint a kormány támogató pártján egyik tagja elmondhassam a vádakról és igazságszügyi politikánkról nem a párt, hanem csak egyéni nézeteimet (Halljuk! Halljuk!)

A t. képviselő ur azt mondja, hogy az igazságszügyi politika tárgyalásakor le kell vetkőzni a politikai pártszínezetet. (Ugy van! szélső bal felől.) Nagyon helyes, csak az a kár, hogy mindjárt maga megszegett ezt, mert az igazságszügyi politikába behozta a bosnyák politikát, mondván, hogy törvénykezési misériaink leginkább a bosnyák politikának következménye. Kár volt a bosnyák politikát behozni, mert én ennek elemzésébe most nem bocsátkozom, hanem annak bírálását, vagy az arról való discursust, meglehet más alkalomra tartom fenn. Én most tisztán és tárgyilagosan az igazságszügyi politikáról és azon vádakról akarok szólni, melyeket a t. képviselő ur felhozott.

Engedje meg a t. képviselő ur, hogy az igazságszügyi miniszter személye ellen felhozott nyilatkozataira én ne reflectáljak. Teljes elemben nem szerettem személyekkel bíbelődni. Senkit sem akarok gyalázni. Senkiem, plane nyilvánosan hízlelőni nem kívánok. Ennélfogva én ezen személyi nyilatkozatra nem felelek másképpen, — mint akkép, hogy én az igazságszügyi minisztert nemcsak a jogtanári katedrán, de az igazságszügyi miniszteri székben is tiszteltem. (Halljuk! jobb felől.) A t. képviselő ur ellenkező nézetben van. Ez alanyi szabadsága. Azonban engedje meg nekem a képviselő ur azt a szabadságot, hogy én is úgy legyek meggyőződve, mint nekem tetszik. És én nem kérek egyebet a t. képviselő urtól, mint a Don Caesar színdarabban azon spanyol grand kért attól az embertől, ki a feleségére valami nem igen kedvező észrevételt tett, hogyha magának nem tetszik, legalább ne rontsa a más gustusát. (Hosszan tartó élénk derűtlenség.)

Hogy törvényeink megfeleljenek-e a mai idők követelményeinek, a tudomány állásának: ha a kérdést úgy tesszük fel, fájdalommal kell bevallanom, hogy a kérdésre nemmel felelek. De ha a kérdést úgy tesszük fel, hogy az 1867. óta létező magyar kormányok ráleptek-e azon ösvényre, mely bennünket polgárosult államhoz vezet és megkezdették-e azon törvények alkotását, melyek államunkat a polgárosult államok sorába emelni alkalmasak — akkor részéről igennel felelek. 1867-ben tehát ráleptünk a ma folytatott ösvényre, és különösen az 1869. IV. t. cz.-ben kimondta törvényhozáskunk, hogy a bírások a közgaz-

gatástól elkülönítették. Kizárta a törvény a bírót minden oly állás és foglalkozásból, mely reá a részrehajlás gyanúját háríthatná. Kimondta a törvény, hogy a bíró hivatalától csak itelelletel mozdítható el, saját akarata ellenére pedig más bírósághoz, vagy más hivatalhoz át nem tehető, sőt még elő sem léptethető. Ezek az elvek, t. ház, az igazságszügyi politika nagy elvei, mondhatnám, sarkalatos elvei. Van tehát bírói szervezet, hanem fájdalom, a bírói szervezet, ha jobb lenne is, Magyarországon egy magában nem lenne elegendő. A híres francia tudós Rossi, igen találaton hasonlított a bírói szervezetet egy nyugvó géphez, melyet a perrendtartás hoz mozgásba. A hol nincs jó perrendtartás, ott lehet a legjobb bírói szervezet, mert nincs, a mi ezen szervezetet mozgásba hozza, vagy ha épen rossz ezen perrendtartás, a bírói szervezet mozgását lassúvá teszi, vagy épen meg is állítja.

Ha tehát mint Polonyi képviselő társam is állítja, rossz az igazságszolgáltatásunk, akkor a hiba nem a bírói szervezetben, hanem a perrendtartás hiányosságában van. Az tehát a kérdés, hogy jelenlegi perrendtartásunk, érttem a polgári perrendtartásunk, mert a büntető még nem létezik, tehát — „de strigis nulla fiat quaestio” — olyan-e, mely a bíróságok működését előmozdíthatja alkalmas és képes? Erre nézve megint fájdalommal de őszintén be kell vallanom, hogy nincs. Midőn 1867-ben visszanyertük önálló rendelkezésünket, az akkori kormány nem tehetett egyebet, mint hogy zsinóros atilába bujtatta az osztrák perrendtartást, amely még a középkori írásbeliség elvein alapult; bíróságaink tehát az idő óta ezen az alapon szolgáltatták az igazságot. Már most mikép szolgáltatták az igazságot, mutatja a jelenlegi vita terjedelme is. Ime mennyt beszélünk és mennyien beszélünk, még se tudjuk magunkat egészen kipanaszolni. De künn az életben is átalános a panasz, az elkeseredettség; ezt ell kell ismerünk. Tehát az orvosság mindenestre perrendtartásunk javításában rejlik. E szerint én nem tartom azt, hogy volna nekünk oly perrendtartásunk, mely a mai kor követelményeinek megfelelő, sőt határozottan állítom, hogy ha a t. kormány minden évben behoz is egy perrendtartási novellát, igazság szolgáltatásunkon mégsem lesz segítve, ámbár elismerem azt, hogy a múlt évi LIX—LX. törvény cikkében foglalt intézkedésekkel jelenlegi kormányunk megmutatta, hogy a bajt felismerte és az adott körülményekhez képest a bajon segíteni törekedett és határozottan mondom, hogy segített is; mert ha ezen novellát a létező 1868: LIV. törvényekkel összehasonlítjuk, be kell vallanom, hogy az mindenesetre jobb. Én annyira meg vagyok győződve arról, hogy ma már az írásbeliség nem felel meg többé a mai gyors ériutkezésnek, a mai forgalomnak, hogy azt hiszem, ha a t. kormány mindjárt megint letesz egy perrendtartási novellát az írásbeliség alapján, az által a bajon nem lesz segítve, az ismét nem lesz egyéb, mint pótlás és foltozás. (Helyeslés a szélső balon.)

Ne feledjük, t. ház, hogy még az átalakulás stadiumában vagyunk és az átalakulás nehézségeivel küzdünk. A kormány sem 1867 sem 1878 óta egy egyszerre hirtelenben nem varázsolható bennünket azon magas nívóra, azon állásba, melyet a polgárosult államok csak százados küzdelmek után tudtak kiküzdeni és elérni; de igenis megtett a kormány mindent arra, hogy bennünket ezen cél felé vezessen. És mert csakugyan helyes uton vagyunk, azért követem én a kormányt, azért támogatom gyenge erőmből képest s reményem, sőt teljesen meg vagyok győződve, hogy rövid idő múlva leteszi a kormány a ház asztalára a szóbeliség, közvetlenség és nyilvánosságáról szóló törvényjavaslatot. (Közbeszólás a szélső balról: Meglátjuk!)

Polonyi t. képviselő ur azt is állítja, hogy igazságszolgáltatásunk nemcsak legrosszabb, de legdrágább is Európában. (Közbeszólás a szélső balon: Aránylag!) Engedje meg a t. képviselő ur, ha állítását kétségbe vonom. Viszony-

lag elég jó az hazánkban. Nem kell kiabálnunk magunknak, hogy a véghetetlen rossz azziai állapotban vagyunk, oly véghetetlenül rossz igazságszolgáltatásunk. Viszonylag az adott körülményekhez képest eléggé jó az; a mi törvénykönyvünkben hiányzik, azt bírónk hazafias szeretete, józan esze és szorgalma bőségesen pótolja.

De a t. képviselő urnak azon állítása sem áll, miszerint hazánkban legdrágább volna az igazságszolgáltatás. Én kérem t. képviselő társamat, tekintsen Angliára. Mind arra hivatkozunk a parlamentben, valahányszor az alkotmányosságról van szó, hogy így meg amugy van Angliában. Én most az igazságszolgáltatás terén a képviselő urat ezen állítása folytán elutaztatam Angliába. Tessek oda menni és meg fog győződni, hogy Angliában sokkal drágább az igazságszolgáltatás, mint Magyarországon. Mert Angliába, mielőtt valaki csak pert kezdhetne, tetemes összegből álló övadókat kénytelen letenni; tehát a szegény, pénztelen emberre nézve lehetetlenül van téve az igazság keresés. Már maga a világhírű angol tudós Bentham panaszkodott az angol igazságszolgáltatás drágasága miatt, de panaszkodott az angol ügyvédek kapzsiaságáért is, hogy azok a per tárgyat megesszik, felemészik. De azt hiszem, hogy ez nemcsak Angliában van így, hanem Európa más országaiban is; és hogy Franciaországban már régen egy Turnebus nevű tudós latin versbe öntötte panaszát és az igazságszolgáltatás embereit a nép pestisének nevezte. Azt mondta a versében:

„Ad praedam accurrunt una: inventaria scribunt
Omnibus invidis haeredibus: optiam turrim
Avertunt, comeduntque palam: quam plurima.”

Látni való tehát, hogy az a baj megvolt, hogy az igazságszolgáltatás nemcsak nálunk drága, de drága volt és drága az másutt is. Az igazságszolgáltatás drágasága Angliában Benthamot, Franciaországban Belliott arra ösztönözte, hogy munkáikat irtak az igazságszolgáltatás abszolúte ingyenessége mellett és követelték, hogy az állam ingyenesen szolgáltatassa az igazságot, nevezetesen Bentham azt mondta, hogy az igazságtalanság a peres felek ellenében, hogy akkor adóztatják, taksálják a perlekedőket, mikor épen a maguk vagyonát keresik, tehát mikor legkevésbé alkalmasak arra, hogy az államnak adót fizessenek, sőt ezt a kérdést veti föl Bentham, hogy ugyan miért nem vet az állam adót arra is, a kinek ezt a lakbért elverte, vagy a kinek háza leégett, vagy hajója elsüllyedt; s azt mondja, inkább vehetne erre adót, mint a perlekedőkre, mert ezen tárgyak a biztosító társulatoknál biztosíthatók, de a perek biztosítására még nem létezik biztosító társaság. Azonban Benthamnak azon állítását részéről kifogásatlannak nem tartom, nevezetesen hazánkban egyenesen nem óhajtom, hogy az igazságszolgáltatás ingyenes legyen. Ismeretes a mi nemzetünk hajlamunk, hogy bennünk különben is megvan a perlekedési vágy és mi képesek vagyunk azért is éveken át elperelni, hogy kinek futyol a fülemle. Azt azonban, hogy az igazságszolgáltatás taksája ne legyen magas, én is igazságosnak tartom, mert ha drága az, a jogkereset lehetetlenül lesz és azt hiszem, hogy helyes volna, ha legalább az 50 frton aluli követeléseknek az állam ingyen szolgáltatná az igazságot. Azt is nehézségül hozta föl tegnap Polonyi képviselő ur, nem pedig az előttem szökött Csiky képviselő ur, hogy az igazságszügyi miniszter ur, ámbár meghagyta neki az 1875. t. cz., hogy 3 év alatt terjeszse be a bíróságok létszámának és székhelyének megállapítását, ezt mindaddig nem tette. Hosszasan érvelt a mellett, hogy miért nem teljesítette ezt. Én ezen kérelem szemében azon kérelmemet terjesztem az igazságszügyi miniszter ur elé, hogy terjeszse meg azt be. (Derűtlenség balfelől. Halljuk! Halljuk!) A ki hazánkban a mai időknek megfelelő igazságszolgáltatási gépezetet akar állítani, az bizonyosan helyesli azt, hogy Magyarországon ne egy, hanem több főtörvényszék legyen, tehát helyesli a kir. táblák decentralisatióját.

Mig a kir. táblák decentralisatiója meg nem történt, mig nem tudjuk, hogy hány kir. tábla lesz az országban és így az ország minő kerületekre osztandó be, mely bíróságok fognak egyik és másik kir. tábla hatáskörébe tartozni, addig megbolygatni a jelen állapotot, örökösen hurokolkodtatni a bíróságokat nem tartanám tanácsosnak; mert meglehet, hogy a kir. táblák decentralisatiójánál, a szóbeliségre alapított perrendtartás behozatalakor egész más viszonyok állanak elő. Azt az érvet hozták fel más helyeken is, hogy az eddig begyűlt adatok hasznavehetlenekké váltak; az új perrendtartás elvetve a törvényszékek hatásköréből a végrehajtást és a centralis járásbírókhoz utasította. Ezekhez már most azon oknál fogva is, mert a törvény sok teendőket kivett a törvényszékek kezéből, halomszámra jönnek az igénypercek, a keresetek és ezekkel annyira túl vannak terhelve, hogy — mint a debreczeni centralis járásbírótól hallottam — 8—9 hónapnál előbb nem képesek tárgyalást kitűzni az igénypercek és végrehajtási keresetek miatt. Szükséges tehát, hogy jövőre a centralis járásbíró és a vidéki járásbírók egyforma személyzettel ne bírnak. Igen természetes, hogy a centralis bíróságoknak több személyzettel kell bíniok, mint a vidéki járásbíróknak.

(Folyt. köv.)

A párisi krach.

Eddigél hivatalosan 4 váltó, 2 járadék és 14 más börze-ügynök tönkretűtése lett bejelentve. Azok között, kik legtöbbet vesztek, Chambord gróf is szerepel, a ki mintegy 5 milliót veszít. A Faubourg St. Germain aristokratikus lakói különösen nagy veszteséget szenvednek, nehányan közülök koldusbotra jutottak; butoraiak lefogaltattak, mivel nem tudták a lakbért lefizetni. Mások pedig kénytelenek voltak lovaikat, kocsijaikat eladni, hogy életszükségleteiket fedezhessék. A magas állású papság és a rendek is jelentékeny összegeket veszítettek.

Eddigél 19 öngyilkosság történt a krach következtében.

Az igazgatóság azon nagy bukások miatt, a melyeket az Union Generale összeomlása von maga után, napról-napra növekszik. Azon veszteségeket, melyeket az osztrák-magyar uralkodóház szenved az Union Generale bukása következtében, nem közvetlenül a bank összeomlása idézte elő, mert a banknál nem volt az uralkodóház érdekelve, hanem azon üzletek megemissiólése, a melyeket a bank kezdeményezett.

Nyolcz rendőrügynök megvizsgálta az Union Generale hivatalos helyiségeit, az összes könyveket a fenytörtvényűsökhöz vitték. — Feder igazgató titkos szekrényében, a mely hivatalos szobájának padozata alatt volt elrejtve, igen fontos levelezéseket és jegyzeteket találtak, a melyek által sok, legmagasabb állású egyén compromittálva van. A vizsgálat Bontoux és Feder ellen ezen okmányok felfedezése következtében egészen új fordulatot fog venni.

Beszélik, hogy a vizsgáló bíróság elrendelte Broglie herceg elfogatását, ezen hír azonban még nincs hiteles helyről megerősítve.

A montenegrói fejedelem nyilatkozata.

Nikita fejedelem összehívta jan. 18 ra és 19-re Danilogradba tisztjeit, fölolvasta előttük az általa szerkesztett „utastást”, a mely kiváltképpen hangsúlyozza, hogy a montenegrói seregnek védelmi hitvátsa van és hogy Montenegroknak szüksége van a bekére. Nekünk — mondja az utastás — meg kell tanulnunk a humanus hadviselést, de még inkább a béke becsületét, mert a béke segítségével javíthatjuk sorsunkat és a béke nagyon szükséges civilizálásunkra. Továbbá igen meleg rokonszenvvel emlékezett meg a fejedelem Oroszországról, más helyen nem kevesebb melegséggel

rendbe szedtem, s örízkedni fogok a zavaroktól jövőre. Ösmerőseim többet költöztek az én bőrrömre mint saját magam és e tapasztalást drágán fizettem meg. Édes agyalom valóban bizhatsz bennem.

— En mindég biztam benned, — morgogá Anna.

Percival hosszú forró esőkönt nyomott ajkára s aztán vissza vette a hához.

— Szabad lesz-e neked belépni Percival?

— Bizonyal. Még egy szót, Anna, miután atyáddal beszélni akarok, természetesen nem ma este — tehát nincs ellenedre mielőbb Hartledonba átköltözni?

— Mind az ideig, mig lady Kirton ott az urnó, nem mehetek, — felelt fel komolyan, fel trefásan.

Percival e megjegyzésre felnevetett. Lady Kirton saját ösztönéből elhagyá őt nemskára; de ha nem tenné is, az esetben minden bátorságát összeszedi, hogy azt tudtára adja. Mindenesetre még karácsony előtt elmenne, ha Anna oda jönne. „En nem törődve vele”, végzé Percival, Annával a háza lépve. Midőn a lelkész meglátta Percivalt, felugrott s visszatérésre akarta bírni. A gróf azonban nem talált rá okot s határozottan el-elene szegült.

Azaltal a grófné nem tudta elgondolni, hogy hova lett Percival. Először azt hitte, hogy még mindig az étteremben időzik. Az öreg nyugtalanságában egyik helyről a másikra futott s minden perczben a kilincsen volt keze. Szívesen felhívatta volna, de nem tudta, hogy jó néven veszi-e ezt a gróf; a gróf talán nem oly vezethető s már akkor egész eddigi munkája hasztalan. Az idő mult,

végre este lett; s a grófnének nagy vágyása volt a thea után, de a gróft meg kellett vele várni. Mande a kandalló előtt ült; szemé, keze, szóval egész külseje nyugodt volt, teljesen mozdulatlan.

— Akarsz most theadni Mande? kérdé végre anyja nyugtalanságában.

— Már több óra óta akarnek — legalább úgy gondolom.

— Csunya szokás a fiatal emberektől évés után ily sokáig ülni maradni. Ha bele megy a törbe — Mande és te itt urnó leszesz, ily rossz szokásról lefogod szoktatni. Talán még dohányszik is!

— Ha Hartledonban valaha urnó leszek, — mit alig hiszek megtörténhetének, — bizonyonyal nem várok a theával senkire sem ily soká, mint ma este, viszonzá lady Maude közönyösen.

— Hivatni fogom, — mondá végre lady Kirton s erősen csegettett.

— Mondja meg Hartledon lordnak, hogy a thea készen van.

— Hartledon lord nincs hon, grófné.

— Nincs hon?

— Miután a kávét megitta, rögtön elment.

— Ugy! — volt a grófné válasza s erre oly dühös mohósággal kezdett a thea készítéséhez, — mert ő maga szerette elkészíteni, hogy egy drága csészét csakhamar összetört.

XIV. FEJEZET.

A macskák valuja.

Hartledon lord tizenegy órakor jött haza. Lady Kirton hevesen legyezé magát, lady Maude már felment.

— Hol volt ön? — kérdé a grófné legyezőjét össze csapva. — Addig vártunk önre a theával, mig a szegény Mande egészen kimerült.

— Igazán? véghetetlenül sajnálom. Nagyon kérem önt lady Kirton hogy sohase vájjon én reám. Én a lelkészlakba theáztam.

— Theázott — hol?

— A lelkészlakban.

Egy iszonyu ordítással rohant a grófné a legtovábbi sarokba, rohanásában ruháját összekapta, s egész fejét eltakarva, csak apró kerek szeméi látszottak ki. Hartledon elamulva nézett utána.

— Ön, daczára intéseimnek, még is a lelkészlakba ment? Ön azon házban volt, melyben azon ragadó betegség uralg, s aztán ide jön — hozzám — és az én kedves szép leányomhoz! Isten bocsájtsa ezt meg önnek Hartledon gróf!

— Miért, mit tettem? Mit árt az? — kérdé a gróf egészen elamulva. Felelet helyett a grófné szokott harczitanczát kezdé, s kiabálva tánczolta körül a szobát. A lord közeli teni akart hozzája, de a grófné előre nyujtott karokkal, s még nagyobb lármával rimázkodott, hogy ne bántsa. A szoba legvégre jutott a grófné, s a gróf az ajtó közelébe volt, s ha kiakart menni, okvetlen mellette kellett elmenie. E közben Hedges lepett a szobába, ki szinte úgy elbámolt a grófné kinézésén, — mint ura.

— Az Istenért, váltson rögtön ruhát! — kiabált a grófné. — Talán a halált házhoz hozta. Vesse le ezeket Hartledon, s az ég szurokra kell azokat hanylni. Miért akar ön

minket megölni? Mit vétett önnek Mande? és ő oly szép!

— Azt hiszem, hogy eszelős! — mondá a gróf zavarában. — Bocsánatot kérek, de...

— Menjen s váltson ruhát! — Az Istenért vegyen ön más ruhát! — volt minden a mit a grófné mondani tudott. — Minden percz melyet itt velünk tölt, veszélyt hozhat reánk. Ha ön meg akar is halni, de az gazság volna öntől minket is megölni. Menjen ön, hogy én is ki mehessek.

Hartledon, hogy a grófnét lecsendesítse, elhagyta a szobát: a grófné erre nagy lármával szinte kirohant, s szobájában zarkózott be.

— A grófné megöregült, vagy csak tette magát vagy talán mégis igazán fel! mondá Hartledon midőn szobájába fel ment. Hedges úgy vélte, hogy a grófné valóban fél, mert midőn legelőször hallott a betegségről, szintén így tett. Percival ezzel lefeküdt s igen jót nevetett rajta.

A grófnének azonban ez nem volt nevetés, s a gróf is úgy találta azt másnap reggel. Már korán reggel kihajta szobájából s ezet es chormesszel elkezdé azt füstölni. Ruháinak meg kellett égettetni, oly alázatosan rimázkodott érte a grófné mintha ciete attól függött volna, s Percival mint rendesen engedett.

De ez csak előjátéka volt a harcznak. A grófné határozottan megtiltá a lelkészlakhoz csak közeldni is Erre Hartledon igen udvariasan nyilatkozott, hogy erre nem fog állni, s ha épen oly igen fél, elhagyhatja Hartledon mig a veszély el mulik, de ezzel majdnem ismét egy harczitanczot idézett elő.

A tudósítás melyet reggel az orvos ho-

arról, hogy a hatalom narchia és nagylelkű ragaszkodással tartoz

Az utastás felfedezte a fejedelem góvinaí zavargásról tenegronak teljesiten

segeit és háladátsón magyar monarchia s

barátságáért. Vannal fejedelem, a kikel mindenkor segítettük reinknek, tehát most

En azonban azt megemmel sem tartoz reinknek, a kiket egy Ausztria Magyarorsnai Montenegro nem

Ausztria-Magyarorsna Ha a hercegovinaí vny ellen, annál ro törvény nélkül egy

E beszédet Tö is hallgatta, a kit kö bánásmóddal tüntete

— A debr. ze február hó 12-kén mány gyűlést tart; meghívott tagok, h időben a zenedebre nek. Debreczen, 1888

ig a z g a t ó s á g a

— Rémes hírt érkezett utazók. A őrháznál, az árokba feküdni a vasúti gé allitá s a kiszallott zasztó látvány tarul hulla koponyája ké ban bent pedig a r fejszecsapásoktól kosságot ma reggel a reggeli vonatnál helyen most már m sonló rablógylkossá

— Az István tóságától a követke lesére kértünk föl: Becses lapjának 29 alatt megjelent cikk latunk malmainak b szekötötésében a gé esetében a gőzgép eszközölhető. — E szerencsénk kijelen mint az ó malom be aképen vannak cseren összekötve hogy bá a gőzgépet r gtoni jel. a malom belsejé tettel meggyevezük malmok már azon hetik, a menyiben s a gőzgépet munka k tüzveszély elleni óvni ság különben sem mint azt cikk író i gunk részről felet tülkülő készüléket szükséges véss jelad hanem a gépész, f igazgató lakasaiba is

— Ismerkedési ros ifjuság önképző a holnap vasárnap este az egylet hely telyt rendez, melyen 60 kr lefizetése mel adag pecsenye, egy mennyi tetszik, szód tenye lesz. A turos gazdasszony készíti

— Nemes tett eset történt a nap

zött, nem volt igen tására. A szegény f éjél, s még egy Hartledon maga is a levert hangulatát tőle felig meddig az a lelkeszlakba.

Egy óra múl Percival venni igere oly részvétlen és ro radjak még ha nem miss Annával. Haszt én sokkal nyugtalan kiálljam.

Erre egy kis es ton azzal vádoló őt, tétel játszik s öket galatnak akarja felá ségében nem tett se hogy alkonyatkor ha

Feleletül erre Ashton urtól, melyb esolta, hogy a grófné veszély el nem mul vábbá arra is figyel hogy nem csak mag vanák is tartozik. ez senék megakadályoz hogy senki se látog Hartledonnak e vel oly határozott mely őt nem kevesse ben meg mutatta a elégedetlen bölmtott nek talalta.

(F

arról, hogy a hatalmas osztrák-magyar monarchia és nagylelkű uralkodója iránt hálás ragaszkodással tartozik Montenegro.

Az utasítás fölolvása után beszédet mondott a fejedelem. Megemlékezett a hercegovinai zavargásról és kijelentette, hogy Montenegro teljesíteni kell nemzetközi kötelességeit és haladatosnak kell lenni az osztrák-magyar monarchia számos jóakaratú tetteiért és barátságáért. Vannak többen önközött, mondta a fejedelem, a kik azt felelhetnek, hogy mi mindenkor segítettünk hercegovinai testvéreinknek, tehát most is segítenünk kell nekik. En azonban azt mondom önöknek, hogy mi semmivel sem tartozunk hercegovinai testvéreinknek, a kiket ép úgy szeretek mint önk. Ausztria Magyarország nem Törökország és a mai Montenegro nem az egykori Montenegro. Ausztria-Magyarország jól akar és igazságos. Ha a hercegovinaiak föllázadnak a védőtörvény ellen, annál rosszabb rájuk nézve. Védőtörvény nélkül egyetlen ország sem lehet.

E beszédet Tömmel oszták-magyar követ is hallgatta, a kit keresett szíves és barátságos bánásmóddal tüntetett ki a fejedelem.

Napi hírek.

A debr. zenedegylet vasárnap folyó február hó 12-én délután 5 órakor választmányi gyűlést tart; minel fogva keretnek a meghívott tagok, hogy a mondott napon és időben a zenében megjelenni sziveskedjenek. Debreceen, 1882. febr. 12. A zenedegylet igazgatósága

Rémes hírt hoztak a ma délelben megérkezett utazók. A Halápon innen eső első órháznál, az árokban véres férfi hullát láttak feküdni a vasúti gépve elő. A vonatot megállítá s a kiszállott utasok szeméi elé borzasztó látvány tárult. Az árokban heverő férfi hullá koponyája kétfelé volt vágva, az órházban bent pedig a nő hevert véreben szintén fejcsapásoktól megölve. — A véres gilykosságot ma reggel követhették el, mert meg a reggeli vonattal az ór megadta a jelt. E helyen most már másodsor követnek el hasonló rablójlikosságot.

Az István gőzmalom társulat igazgatóságától a következő felvilágosító sorok közlésére kértünk föl: Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapjának 29 számában „tűzjelzők” czim alatt megjelent cikkben állítatik: hogy társulatunk malmainak belső részei nincsenek összeköttetésben a gépházakkal, s e végett tűz esetében a gőzgép rögtön megállítása nem eszközölhető. — Ezen állítással szemben van az erencsenk kijelenteni, miszerint úgy az új mint az ó malom belső osztályai már évek óta, aképen vannak cselegények által a gépházakkal összekötve hogy bármilyen veszély esetében a gőzgép rögtön megállítsák a szükséges jel a malom belsejéből megadható, és tiszteltelleg megjegyezzük hogy ily jelzőket nagyobb malmok már azon oknál fogva sem nélkülözhetik, a menyiben sokszor megadó dolog hogy a gőzgépek munka közben megállítani kell. A tűzveszély elleni óvintézkedéseket az igazgatóság különben sem hagyja figyelmen kívül a mint azt cikk író is említi, s ezuttal a magunk részéről felelőjük hogy már is, oly tűzjelző készüléket rendelünk, a mellyel a szükséges vesz jeladás nem csak a gépházakba, hanem a gépész, főmolnár, raktárnok és az igazgató lakásaiba is eszközölhető leend.

Ismerkedési estély. A debreczeni iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete a holnap vasárnap tartandó közgyűlés után este az egyet helyiségében ismerkedési estélyt rendez, melyen minden ifjú részt vehet 60 kr lefizetése mellett. A vacsora áll egy adag pecsenye, egy adag tészta és borból, a mennyi tetszik, szóda vízzel. Konfektának gesztenye lesz. A turok galuskát jó magyar fiatal gazdasszony készíti

Nemes tett. Ritka feljegyzésre méltó eset történt a napokban a guti erdőn, hol

zott, nem volt igen alkalmas felelme csillapítására. A szegény feju leány meghalt azon éjjel, s még egy szolga is megbetegedett. Hartledon maga is elkomolyodott; s a grófné a levert hangulatát felhasználva, kicsikarta tőle felig meddig azon igéretet, hogy nem lép a lelkeslakba.

Egy óra mulva azonban vissza akarta Percival venni igéretét: — Csak nem lehetek oly részvéten és rossz szomszéd, hogy elmaradjak még ha nem állnak is oly viszonyban miss Annával. Hasztalan több szót pazarolni, én sokkal nyugtalanabb vagyok sem hogy ezt kiálljam.

Erre egy kis csata következett. Lady Kirtton azzal vádoló őt, hogy az ő és leánya életével játszik s őket egy pillanatnyi önzó sugallatuk akarja feloldozni. Percival erélytelenségében nem tett semmit, hanem azt gondolta, hogy alkonyatkor ha senki sem látja elmegy.

Feleletül erre azon egy level jött Ashton úrtól, melyben határozottan megparancsolta, hogy a grófnak házat mindaddig míg a veszély el nem mulik kerülje. A lelkes továbbá arra is figyelmezteté jóvendőbeli vejét hogy nem csak magának, de a szomszédok javának is tartozik. ezel. A járvány kiterjedésének megakadályozására okvetlen szükséges hogy senki se látogassa meg azon házat.

Hartledonnak engedni kellett, mert a level őt határozott kitételeket tartalmazott, mely őt nem kevéssé lepte meg. Öszinteségében meg mutatta a grófnának, ki fejével megelégedetten bólintott s a levelet igen helyesen talalta.

(Folyt. köv.)

körülbelül ezer ember van elfoglalva a favágatásnál. Egy favágónak a jobb lábát zúzta össze a szerencsétlenül lezuhant fatömeg. A szerencsétlenül járt ember most néhány hétig munka és keresetképtelen. A munkások úgy segítettek a szerencsétlen társukon, hogy számára mult heti fizetéseikből 10—10 krajczárt adtak. Így körülbelül 100 frt gyűlt össze. — A nemes tett utánzásra méltó s dicséretére válik a derek munkásoknak.

A nőtlen urak és katonatisztek legközelebbi táncmulatsága a Koronában febr. 17. pénteken lesz.

Színházunkban ismét több újdonságra készülnek. Így szinre fognak kerülni: „A szerelmeslevel”, „A hol mulatnak”, „Árva Zsuzsika”, „Ördög a földön”, „A gascognei” és „A furcsa háború”. Tehát érdekes bérletre és repertoireire van kilátásunk és azért remélhetjük, hogy igazgatónk felhívása a bérletre vonatkozólag nem fog eredménytelenül elhangzani.

A debreczeni tisztviselők önszegélyező egyesülete, mint szövetkezet, első üzem évéről való elszámolás végett 1882. évi febr. 26-án, délután 3 órakor a városháza nagytermében tartja 2-ik rendes közgyűlést, melyre a t. c. z. tagok azon figyelemmel vannak hivatalnak meg, hogy szavazati jogát csak azon rendes tag gyakorolhatja, ki tagsági könyvecskéjének felmutatása mellett szavazati jegyét a közgyűlés előtt legalább két nappal átvette. A felügyelő bizottság által megvizsgált számadások — az egyesület hivatalos helyiségében megtekinthetők. Tárnyorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése. 2. Az 1880—81-ik évi zárszámla betérjesztése. 3. A nyereségmérték felosztása. 4. Öt igazgatósági rendes és 5 póttag választása. 5. Három felügyelő bizottsági rendes és egy póttag választása. 6. Indítványok tárgyalása. Megjegyeztetik, hogy csak oly indítványok tárgyalhatók, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az igazgatósághoz írásban beadták. Az igazgatóság.

Latabár Kálmán tegnapi elutazott Kolozsvárra, hol vasárnap kezdi meg vendéglátó-kait. Először Szigligeti „Liliomfi”-jában lép fel.

A közvacsorára adakozók névsora beküldetett hozzákn közlés végett. Azonban terjedelmes voltának fogva, annak közlését csak lapunk hetfői számában kezdhetjük meg.

Olcsó bazár. Fried Jakab „olcsó bazárját” a bados utczáról a főpiacz utczán a Vécsey-házba helyezte át. — A jó forgalmu üzletet ajánljuk a közönség figyelmébe.

Mének kiosztása. Jeleztem már előbb e lapok hasábján, hogy a fedező ménnek a Debreczeni m. kir. ménleget udvarán, a különböző fedezetési állomásokra, a folyó év február 12-én tehát a legközelebbreánk jövő vasárnap reggeli 8 órakor, a m. kir. miniszterium egy biztossa, a megyei és városi tisztviselők és lötenyész bizottmányok jelenlétében fognak kiosztatni Most pedig tiszteltelleg kérem gazda társaimat, hogy azon men kiosztásánál, melynek 131 db. szép mént egyenként elő vezetve meg tekinthetnek, mivel tömegesebben megjelenni sziveskedjenek. Kossorús Lajos Debreczen sz. kir. város lötenyész bizottmányi elnöke.

A debreczeni-guthi vasut közgazgatási bejárása. Debreczen sz. kir. város közönség guthi nagy kiterjedésu erdeinek kihasználhatása végett már régebbi idő óta tervezti egy faszállító pályának kiépítését, mely végre a Kopp és Steinberger czéggel megkötött és az illetékes hatóságok által is helybenhagyott faszállítási szerződés alapján biztosítva lett. E szerződés szerint a vállalkozó sajátjából kiépítik vasutat, minek fejében a város, ha jól tudjuk, tizenöt év tartalmára bizonyos famennyiségnek szállítást biztosítja számukra oly egyszerűségeken, melyek által a vasut építési költsége a faszállítási szerződés tartalma alatt törlesztik. — A Debreczen városból kiinduló, — a kutyabagosi pusztán át — guthi erdősebbe vezető, ezen mintegy 34 kilométer hosszú keskeny vágánu gőzmozdonyu iparvasut közgazgatási bejárása a közmunka- és közlekedési m. k. miniszterium rendelete folytán folyó hó 6-én Bárvids Albin kir. országos középítészeti felügyelő vezetése alatt megtartott, mely alkalommal a vasutnak nemcsak építési, de üzleti feltételei is megállapítottak. A bejárásnál a m. kir. vasuti főfelügyelő és képviselőjén kívül részt vett közönségek és közgazgatási bizottságának kiküldöttéi és az érdekelt birtokosoknak.

Uj üzlet Fürst Mátyás és fia törvényszékieleg bejegyzett cég alatt egy gabona és termény-üzletet nyitottak. Foglalkozásukat mindennemű magyarországi termények vétele és eladása fogja képezni és bizva évek hosszú során át gyűjtött tapasztalataikban, a helyi viszonyok ö-mereitében és szilárd üzleti elveikben, törekedni fognak t. megbízóik követelményeinek minden tekintetben megfelelni.

A nagyváradi m. k. orsz. bábaképdén az 1882. nyári tanfolyamra a beiratások márczium hó 1—10-ig tartanak. Fölvétel végett szükséges okmányok: honossági s keresztlevel, valamint erkölcsi s orvosi bizonyítvány. Kelt Nagyváradon 1882. febr. 10-én dr. Konrad Károly.

A debreczeni iparos ifjak „önképző és betegsegélyező-egylete” 1882-dik évi február hó 21-én hushagyókedden a „Korona” szállodában, a helybeli jó tanuló iparos tanoncok ösztöndíjára és az egylet rajzalap javára zártkörű tánczvigalmat rendez. A tánczvigalom kezdete 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 frt. Felülfizetések a jótékony cél iránti tekintetből köszönettel vétetnek s hirlapilag nyugtáztatnak. Belépti-jegyek — e

meghívó előmutatása mellett — előre váltathatók: Huber József ur férfi-szabó, Lőrincák László ur aranyműves és Nagy András ur kesztyűs-üzletökben és este a pénztárnál. — Zenész: Magyarai testvérek. — Jó ételek és italokról a szálloda bérloje: Jónász Lipót fog gondoskodni.

Csepreghy Ferenczné urnő ő nagyságának azon szivessegeért, hogy mult kedden tartott jutalomjátékot boldogult férjének kitűnő bohózatát, „Perözest” minden díj nélkül átengedni kegyeskedett, szívből jövő hálás köszönetemet nyúlva. Debreczen, febr. 11. E őry Gusztáv a debreczeni színház tagja.

A nádudvari társas-kör saját házában f. évi február hó 19-ik napján zártkörű tánczvigalmat rendez. A választmány. Belépti díj személyenként 1 frt.

A debreczeni alföldi takarékpénztár kilenczedik évi rendes közgyűlése 1882. február hó 19. d. e. 10 órakor, a kis-templom mellett „Bazár” épület saját iroda helyiségében tartatik meg; melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak. Az igazgatói évi jelentés az intézet iródájában az érdekeltek által bármikor megtekinthető. Tárnyak: 1. Igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése. 2. Az 1881-ik évi zárszámla betérjesztése. 3. Az 1881-ik évi nyereség mékinté felosztása. 4. 6 igazgatósági tanácsos megválasztása.

Kohut Mór jeles fi- és leánynevelődjében az első felévi vizsgálatok kedden reggel 9 órakor fognak megtartatni a tanhelyiségben. (Piacz, báró J. o s i n c z y-féle ház).

Bontoux epigrmam. Párisban jelenleg Bontouxról, a megbukott tözsérről a következő epigramm jár szájról-szájra: „Hétfő részvényeket csináltam, Kedden milliókat nyerték, Szerden hintomban kocskiztam Csütörökön estélyt adék, Pénteken Ausztriából jöttem Szombaton öltem a börtönben.”

Magyar származásu fejedelem Afrikában. Bihé és Kuenza királyai között Dél-Afrikában háboru ütött ki, mely az előjelekből ítélve, nagyon véres kimenetű lesz. Ezen háboru különösen azért érdekel minket magyarokat, mert Bihé király a magyar ember fia. Az ismeretes utazón Magyar László — mint tudjuk — vándorlásában a bihé király udvarába vetődött, hol annyira megszerették, hogy a király hozzá adta feleségül saját leányát. E frigyből egy fiugyermek származott, kit nagygyatya a király utódul fogadott el, s csakugyan néhány évvel később, midőn az öreg király elhalt, unokája lépett a trónra. Ez azonban 50,000 lakosból álló országot egyalkirályly kormányoztatta; ő maga pedig Loandóban egy portugali kikötő városban tartózkodik s itt nagy rabzsolgakereskedéssel foglalkozik. Atya László ezéltől néhány évvel szintén elhalt; anyja még el ugyan, de mindkét szemere vak.

Véres szerelmi dráma. A temesmegyei Sz. János községben f. hó 6-án reggel Mircsán Anna férj. Strain György né, halantékában egy lövéssel, halva találtak. A nyomban megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkos egy kiszolgált katona volt, kinek a meggyilkolt három évvel ezéltől, mielőtt a gyilkos katona lett, jegyese volt. A gyilkos nemrég szabadulván meg a katonaságtól, jegyesét férjül találta s ez okból agyonlőtte.

Nagy postarablás. A B.-Almásról e hó 7-én, délelőtt fél 12 órakor kiindult kiaról posta — mint nekünk írják — az egy és fél óra távolságra fekvő Bikity községbe nem érkezett meg. A postaleányt meggyilkolva találtak fel, a postakocsit felfeszítve, a lovakat pedig Bikityben fogták el az órok. A hiányzó összeg 17,678 forint. A vizsgálat rögtön és erélyesen megindított. Gyau csak egy nőre van, kit már el is fogtak.

Egy szörnyesülött. Salzburgban a napokban egy gyermek három karral jött a világra. A jobb kar rendesen ki van fejlődve, de a bal kar a válltól a könyökig hegyes ujjban végződik. A fel-kar egész önállóan ül a mellre; a rajta lévő kezecske elkorcsosult, de könnyen mozgatható. Említésre méltó, hogy a külön vált kartagok mozgásai mindig egyidejűleg történnek. A tudomány szempontjából érdekes eset orvosi vizsgálat alá fog vétetni.

Véletlen halál. Csongrádról írják, hogy ott két Galambosi nevű gyermek egy boglya számból tűzrevalót húzogatót. E közben, mielőtt észrevették volna, a már azelőtt is jól meghuzogatót számboglya rájuk szakadt. A kisebbik, mintegy 10 éves fiu, távolabb állván, erre csak a boglya szele, me a nagyobbik, István nevtűre, az egész boglya rászakadt. A kisebbik nagy nehezen kiszabadult s hirt adott szüleinek, hogy a bájtyja a boglya alatt van, de míg a szülőök oda értek s a számaelhányással foglalkoztak, ez időbe került s már csak holttestét szabadíthatták ki foknak Részint az ütés, részint a lég hiányában halt meg.

Időjárás február 10.

Európában: A légnymás nagyon keveset váltzott. A nagy légnymás (777—778) ma is a kontinens közép tájáról kiterjed annak nagy részére (771—773). Gyenge szeleknél az idő többnyire derült, helyenkint ködös. Csapadék kevés, a hőmérséklet kisebbedett; fagyos.

Hazánkban: Többnyire északi és nyugtati mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet délnyugaton kisebb, északkeleten kissé nagyobb lett; a légnymás keveset változott. Az idő a keleti kisebb részben változó felhőzetű; a többi nagyobb részben derült. Kevés hó Seps-Szt.-Györgyön volt.

Kilátás a jövő időre. Hazánkban: helyi kivételekkel északkeleten általában derült, fagyos időt várhatni továbbra is.

Közgazdaság.

A budapesti terménycsarnok távsürgőnye. — Budapest febr. 10. —

A mai gabuatózsdén buzát jobbara alárendelt minőségekben kínáltak, más részt azonban a vételköltség sem öltött nagyobb mérvet. Az üzlet iránya csendes volt és a forgalom mintegy 7000 métermázsára rugott. Legmagasabb ár volt 77 k tiszavidéki buzáért 12.85 frt, legkisebb ár pedig 71 k oláh buzáért 11.— forint.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokvány buza tavaszra 12.24 —12.26.

Szokvány buza őszre 11.25—11.30.

Bánsági tengeri 1882. május—júniusra 7.70—7.34.

Szokvány tavaszra 8.37—8.40.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok távirati jelentése. Budapest Kőbánya, febr. 10. — Az üzlet változatlan. — Magyar öreg nehéz 59—59, fiatal nehéz 60—61 kr. közép 59 —60, válogatott nehéz 57—58 közép 55—56, könnyű 54—55. Romániai bakonyi közép 56 1/2 —57 1/2 — átmeneti, könnyű 55—56 átmeneti. Eredeti nehéz 53—53 kr, átmeneti, könnyű 53 átmeneti. Szerbiai közép 57—58 1/2, átmeneti, könnyű 54—55 kr átmeneti. [Az árak páronkint 45 kiló és 4 százelek levonással kilogrammonként értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek adták el, a vevőnek páronkint 4 arany frt vám fejében térített meg.]

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. (A Magyar távirati iroda eredeti árgónyai.) Budapest, febr. 11. (Érk. d. u. 2. ó.) A képviselőház mai ülésén Ordódy miniszter két törvényjavaslatot nyújtott be; egyiket a Szeged területén szükséges kisajátítások meghosszabbításáról, a másikat az állami biztosítást igénylő vasutakról. Irányi határozati javaslatot nyújt be a színházakra s más nyilvános mulatóhelyekre vonatkozólag A közoktatási budgetnél Hermann felszólal.

Bécs, febr. 11. (Érk. d. u. 2. ó.) Csapatink február 9-én a haditengerészet erélyes tüzelése által támogatva, megszállták Ledenczét. — Jasena mellett egy őrjárat megütöközt a felkelőkkel.

Sz. Pétervár, febr. 11. (Érk. d. u. 2. ó.) A hivatalos lap írja, hogy Skobelev beszéde magánjellegű levén, nem szolgáltatathat alkalmat hivatalos nyilatkozatra.

Páris, febr. 11. (Érk. d. u. 2. ó.) A Bontoux elleni vizsgálat befejeztetett.

Sofia, febr. 10. A Pol. Corr. jelentése. Bulgária és a porta közötti közlekedés legközelebb ismét folyni fog. Mihelyt az ujonnan kinevezett bolgar képviselő Zanonow Konstantinápolyba érkezik, a porta képviselője Nehad pasa is eltolgálja állását Sofiában.

Bécs, február 10. A Pol. Corr. egy párisi jelentése constatálja hogy Franciaország az egyptomi kérdésben mellőzni kívánja a bonyodalmakat, hangsúlyozza azonban annak szükségét, hogy Mahmud Barudi pasa reform-programját módosítsa. Párisban az egyptomban történeteket lázas figyelemmel kísérik.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

V. Bérlet 20. szám. Vasárnap febr. 12-én

KET HU ZAR ES EGY BAKA. Népszimű 1 felv.

VI. Bérlet 1. szám. Hétfő febr. 13-án

ANGOT.

Operette 3 felv. Feltűzés szerkesztő: Vértési Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos. Kisdő: Kutasi Imre.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER legújabb égvényes **SAVANYU-KÚT** legjobb Asztali-és üdítő ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajknál, gyomor-és hólyag hurutnál. **ÉDECSEK** (az emésztés elősegítésére). Mattoni Henrik, Karisbadban (Csehország).

